

ПЛАН-КОНСПЕКТ (КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ)

проведення заняття

із гуманітарної підготовки з особовим складом навчальної групи

Тема: «Історія пожежництва на теренах сучасної України. Відданість та гордість пожежного-рятувальника – основна мотивація за обрану професію».

Навчальна мета: підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей особового складу в питаннях зазначеної теми

Час проведення: 2 години

Місце проведення: згідно розкладу заняття навчальних груп

Навчально-матеріальне забезпечення: План-конспект

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи – 5 хв.:

перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.

2. Контроль знань – 10 хв.:

перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.

3. Викладення матеріалу теми – 60 хв.

Питання, які вивчатимуться:

1) Історія пожежництва на теренах сучасної України.

2) Відданість та гордість пожежного-рятувальника - основна мотивація за обрану професію

Література

1. Котельников С. Вогнеборці. Історія пожежництва на теренах сучасної України : [Науково-популярне видання.]. Київ : ТОВ «Київська книжково-журнальна фабрика», 2018. 444 с.

2. Томіленко А. Г. Історія пожежної охорони України: методичні матеріали на допомогу курсантам та слухачам ФЗН з курсу «Історія України». Нікополь : Міська друкарня, 1998. 23 с.

3. Харламов М. І. Становлення та розвиток системи пожежної безпеки в УСРР у 1918–1934 р.: монографія. Х.: НУЦЗУ; ФОП Панов А. М., 2019. 388 с.

4. Бугаєнко Л.П. Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи [Текст] / Л. П. Бугаєнко, І. Б. Грушицька; Одес. нац. політехн. ун-т, Одес. автомоб.-дор. коледж. – О.: Астропринт, 2010.

5. Наказ МНС України від 06.03.2008 року № 177 «Про затвердження Настанови з організації соціально-гуманітарної роботи з особами рядового

і начальницького складу та працівників органів і підрозділів цивільного захисту».

6. Шелепова М. А., Петрова А. С. Воспитательная работа с личным составом в рамках управленческой деятельности руководителей органов внутренних дел // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 17. – С. 862–871.
7. <https://lviv.dcz.gov.ua/publikaciya/geroyichna-profesiya-pozhezhnykaryatuvalnyka>.

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки
<p>1. Історія пожежництва на теренах сучасної України</p> <p>У стародавні дохристиянські часи на території сучасної України люди дуже поважали вогонь. Вважалося, що людям його подарували боги, він давав тепло для жител, давав можливість готувати їжу. Домашнє вогнище вважалося священним. У його вогні бачили силу, що не тільки давала людям тепло та їжу, але й відганяла від домівок усю нечисть та хвороби. Зі стародавніх часів в народі існувало повір'я, що пожежі, які виникали через блискавки не можна гасити, оскільки це Божа кара, і якщо їх і гасили то тільки молоком, у крайньому випадку квасом, а також кидали свячене на Великдень яйце. Єдиними засобами попередження пожеж у часи раннього християнства були цілеспрямовані проповіді священників та роз'яснювальна робота небайдужих пожежних активістів. Відома безліч легенд та переказів, що описують процеси обходження палаючих будинків зі святими іконами, які начебто допомагали у гасінні вогню. У Церковному статуті князя Ярослава Мудрого та Руській Правді вперше згадується про необхідність організованої боротьби з вогнем та відповідальність за підпали. У давнину житла намагалися будували неподалік річок та озер, копали колодязі, мали примітивний пожежний реманент – відра, діжки, драбини, гаки, сокири тощо. Продовжувалася організована боротьба з пожежами і за часів входження українських земель до складу Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої, що було зафіксовано у Литовсько-польських статутах.</p> <p>Протягом XI – XVI століть на українських землях сформувалося протипожежне законодавство, спрямоване на зниження можливості виникнення пожеж від умисних злочинних дій. Воно було направлене на охорону життя людей, майна, захист від пожеж угідь, забезпечення порядку і захист власності при ліквідації пожеж. У XV-XVI століттях правова база пожежної охорони доповнювалася королівськими наказами щодо обережного поводження з вогнем.</p> <p>Велику захисну роль від пожеж в середньовічній Україні відігравали замки. Оточені ровами з водою, вони не рідко ставали під час пожеж єдиним притулком для населення міста. Зокрема, значні укріплення мали Замостя, Львів, Київ, Кам'янець-Подільський та ін. Коли в 1653 році польські загони воєводи Чернецького оточили козаків в місті Монастирищі, саме місто було спалене, проте значна кількість козаків та місцевого населення врятувалася саме завдяки замку.</p> <p>В XVI - XVII столітті спостерігаються певні позитивні зрушення в пожежній справі на Україні. У королівських та магнатських замках вводиться натуральна пожежна повинність. Створюється і система пожежно- сторожової охорони. Її розвитку особливо сприяло поширення</p>	

Магдебурзького права на українські міста. Органами самоуправління стали магістрати під керівництвом обраних в'їта і бурмістра. Саме магістрат відав адміністративною, господарською, фінансовою, судовою, поліцейською та пожежною справами.

Аналізуючи стан пожежної охорони періоду XIX століття, потрібно пам'ятати, що історія становлення та розвитку професійної пожежної охорони України безпосередньо пов'язана з пожежною охороною Росії та Австро-Угорщини. Вивчаючи цей період, потрібно звернути увагу на законодавчу базу цих імперій в галузі пожежної безпеки.

Ситуацію, яка склалася з пожежами в XIX столітті в Наддніпрянській Україні, характеризують статистичні дані Російської імперії за 1860-1909 роки. Так, відомо, що за цей період в європейській частині імперії виникло понад 2 млн. пожеж. Ними було знищено понад 6,5 млн. дворів, що принесло збитків на декілька млрд. золотих карбованців. Лише за період з 1895 по 1899 роки в губерніях України сталося в середньому пожеж: Херсонській - 1920, Полтавській - 1521, Харківській - 1405, Київській - 1379, Катеринославській - 1083, Чернігівській - 1048, Волинській - 977, Подільській - 959, Таврійській - 736. Найбільша частка пожеж припадала на сільську місцевість, що складало 9/10 від загальної кількості. Аналіз пожеж за 15 років, із 1895 по 1909 роки показує, що 33% пожеж виникли внаслідок необережності (паління, пияцтва, невмілого поводження з газовими лампами та ін.), 14-15% від зіпсування труб та печей, 3% від блискавки, біля 12% від підпалів.

Крім населених пунктів, пожежі щорічно винищували десятки тисяч десятин посівів, пасовищ та лісів. Іноді лісові пожежі знищували деревини більше, ніж її вирубували на господарські та будівельні потреби. Більшість пожеж виникала внаслідок забудови міст та сіл дерев'яними будівлями критими соломою. Подвір'я досить часто розміщувались близько одне від одного. До того ж крім хати на ньому розміщувалися хлів, загони для тварин, комора, копиці сіна та соломи. В таких умовах будь-яка необережність з вогнем могла привести до пожежі. Значну спустошливість пожеж викликав незадовільний стан водозабезпечення міст і сіл.

Гасіння пожеж в містах та селах України багато століть проводилось населенням спочатку у вигляді взаємодопомоги, а пізніше в порядку натуральної пожежної повинності. При першій звістці про пожежу жителі повинні були з особистим інвентарем бігти до її місця. Не навчені прийомам гасіння, вони мало приносили користі. Перші професійні пожежні команди з'явилися в Україні на початку XIX століття, проте свого поширення вони набувають лише в його другій половині. Зокрема, в 1823 році виникає пожежна команда Харкова, в 1841 році команди вогнеборців Києва та Чернігова, в 1865 році Ніжина, в 1872 - Черкас.

Оскільки такої кількості частин не вистачало, в 1862 році Міністерство внутрішніх справ дозволило створити в повітових і волосних містах та селищах громадські пожежні команди, що склалися із вільнонайманих служителів. А в серпні 1897 року уряд затвердив Статут для сільських пожежних дружин. Розглядаючи проблеми становлення та розвитку професійних пожежних команд, потрібно звернути особливу увагу на роль реформ, проведених урядом Олександра II в 60-70 роках XIX століття, в цьому процесі. Зокрема, серед реформ потрібно виділити земську 1864 року та міську 1870 року.

З цими реформами пов'язана протипожежна діяльність земств та

Під запис

становлення і розвиток добровільних пожежних товариств. Земства сприяли розселенню скупчених поселень і виходу селян на хутори. За їх кошт створювалися школи та майстерні, де проводилося ознайомлення селян із вогнестійкими матеріалами та їх виготовленням. Вони організовували вільні пожежні дружини, а земські страхові товариства врятували від злиднів не одну сім'ю погорільців.

Перші добровільні пожежні товариства з'являються в Україні в 1861 році в Одесі та Івано-Франківську, а в 1868 році в Кам'янець-Подільському. Мета товариств полягала в боротьбі з пожежами та організації допомоги населенню в їх попередженні. В 1890 році в Росії вже нараховувалося близько 60 пожежних товариств. Щоб утримувати добровільні пожежні дружини, коней та пожежну техніку, товариства відкривали виробничі майстерні по ремонту господарського інвентарю, клали печі та чистили димоходи. В багатьох містах і містечках дружинники позмінно чергували при пожежних депо. В історії добровільних пожежних дружин відомо чимало випадків мужності, проявлених при гасінні пожеж.

Аналізуючи діяльність професійних пожежних команд, потрібно звернути увагу і на той факт, що державної пожежної охорони не існувало. Пожежні команди фінансувались за рахунок місцевого бюджету, тому і стан пожежної справи в місті в більшості випадків залежав від його економічного потенціалу. Так, в період економічного підйому в Україні в 1908 - 1913 роках, в багатьох містах спостерігається економічне зміцнення пожежних команд. Саме в цей період будуються нові депо, встановлюється телефонний зв'язок та розширюється пожежний інвентар і техніка. В 1904 році для координації дій пожежних команд при МВС було створене Головне управління в справах страхування та пожежної справи. Воно займалося збором статистичних даних по пожежах і розробкою законопроектів в галузі пожежної безпеки.

У вересні 1907 року МВС Російської імперії видає тимчасові правила по організації громадських пожежних команд, які повинні були замінити поліцейські. Цей крок був давно очікуваний серед вогнеборців України, оскільки права брандмейстера значно обмежувалися місцевою поліцейською владою, що ускладнювало боротьбу з вогнем. Пункт п'ятий цих правил чітко закріплював положення щодо заборони використання особового складу та коней пожежних частин на роботах, які не стосувалися пожежної служби.

В 1914 році розпочинається перша світова війна. Україна опинилася в вирії цих подій. Підвищуються вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки підприємств, які працювали на армію. На долю пожежних України випали нові випробування.

Лютнева буржуазна революція 1917 року змінила життя пожежних. Хоча їх економічне становище суттєво не покращилось, вони отримали можливість вільно відстоювати свої права. В травні 1917 року в Петрограді відбулися установчі збори по організації Всеросійського професійного пожежного союзу. Після жовтневого перевороту в Петрограді нова влада приступила до націоналізації промисловості, банків, транспорту, страхових компаній. Колишні власники у відповідь на це нерідко організовували підпали. В селах України запалали пожежі, що виникали під час переділу селянами поміщицького майна.

Ситуація з пожежами в країні була настільки складною, що 17 квітня 1918 року на засіданні РНК був прийнятий Декрет «Про організацію

Під запис

державних заходів боротьби з вогнем». Декрет заклав основи діяльності державної пожежної охорони, визначив основні принципи її побудови та головні шляхи розвитку. Цим Декретом був створений центральний орган по керівництву пожежною справою в республіці - пожежна Рада при наркоматі в справах страхування та боротьби з вогнем.

Розглядаючи питання становлення державної пожежної охорони, потрібно проаналізувати наслідки громадянської війни для пожежної справи в республіці. Однією із болючих проблем, була проблема кваліфікованих кадрів, оскільки революція та громадянська війна розкидали спеціалістів пожежної охорони по різні боки фронтів. Перші зусилля державної пожежної охорони були направлені також на ремонт та перерозподіл пожежного інвентарю і техніки. Пожежні спеціалісти навчилися робити із іноземних машин різних марок пожежні автоходи. Так, в харківських пожежних частинах за короткий час налагодили для виїзду на пожежі дев'ять старих автомобілів марки «Адлер». Якщо до революції в Києві був лише один пожежний автомобіль, то до 1928 року пожежні частини міста повністю переходять з кінної на автотягу.

Початок 1920-х років в пожежній охороні України був досить драматичним. Згадуючи про цей період начальник Центрального відділу пожежної охорони К. М. Яічков писав: «Всім нам пам'ятні 1921-1922 роки, коли пожежі обрушилися на нас зі страшною силою, знищуючи цілі міста, села і поселення; лісові та торф'яні пожежі знищили велику кількість палива і будівельного лісу, нанесли величезні збитки всьому народному господарству». Посуха 1921-1922 років в Україні не лише позначилася на продовольчому стані республіки, але й до крайнощів загострила ситуацію з пожежною безпекою поселень. Потрібні були кардинальні кроки, щоб зупинити вогняний вал, який невпинно прокочувався по наших селах.

На законодавчому рівні в Радянській Україні вперше питання боротьби з пожежами на селі були відображені у постанові про сільські Ради, що дублювала Декрет ВЦВК РРФСР від 15 лютого 1920 року. Зокрема, на сільську Раду був покладений обов'язок спостерігати за станом пожежного інвентарю та техніки, приймати заходи проти пожеж і організовувати їх гасіння. 4 травня 1921 року Рада праці і оборони приймає постанову «Про заходи до збереження пожежних обозів і утримання їх у бойовій готовності». Пункт перший постанови, під страхом суду, забороняв використання пожежного обозу та служителів на роботах, що не відповідали їх призначенню. Другий пункт забороняв всім посадовим особам втручатися в розпорядження начальників пожежних команд. Разом із цією постановою військовому відомству пропонувалося направити частину коней в розпорядження пожежної охорони. Мобілізація коней для пожежних частин була проведена і серед багатьох цивільних установ.

Поряд з вирішенням цих питань, була зроблена спроба розв'язати проблему допомоги тисячам погорільцям. 25 листопада 1921 року РНК УСРР декретом вводить обов'язкове окладне страхування в сільській місцевості. Згідно Декрету, страхуванню підлягали всі будинки приватного володіння, що належали, як окремим особам, так і колективам. В середньому селянський двір оцінювався в 200 карбованців. Розмір страхових сум для окремих будівель був диференційований в залежності від матеріалу з якого побудовано споруду. Страхові внески встановлювалися в розмірі 50 коп. зі 100 крб. страхової суми. Нараховані

Під запис

страхові оплати повинні бути внесені не пізніше 31 грудня поточного року. Для найбільш вразливих верств населення передбачалося пільгове страхування. Близько 15 % від загальної кількості застрахованих господарств повністю звільнялись від оплати страхових внесків. Не сплачені внески стягувалися адміністративним порядком з нарахуванням пені, а злісних неплатників притягували до кримінальної відповідальності.

З 1922 року пожежна охорона була переведена в склад НКВС. Головним її органом став Центральний пожежний відділ, а після 1936 року - ГУПО НКВС СРСР. В 1927 році в країні була створена єдина система Державного пожежного нагляду, а в 1936 році постановою ВЦВК СРСР остаточно визначені її функції та права. У 1928 році були створені перші постійно діючі Всеукраїнські пожежно-технічні курси НКВС УСРР, які згодом стали першим в Україні вищим навчальним закладом з підготовки фахівців - вогнеборців. Потрібно зазначити, що в дореволюційній Росії профілактичні заходи по попередженню пожеж фактично не проводилися. І ось вперше в історії пожежної охорони України це питання стало вирішуватися на державному рівні.

Тридцять років ХХ століття були характерні бурхливим розвитком оборонної роботи в країні. Серед пожежних частин поширюється змагальний рух на кращу пожежну команду. Програми змагань тих років стали праобразом сучасних видів пожежно-прикладного спорту. В 1936 році в Києві відбулися перші Всесоюзні змагання по ППС, на яких українські пожежні показали високі професійні якості.

Разом з цим, цей період став новим випробувальним етапом для вогнеборців. Вже на всю потужність працювала сталінська репресивна машина. Зриви на будівництві та в роботі промислових об'єктів, що були наслідками високих темпів надіндустріалізації, ставились в провину старим спеціалістам. Не оминули репресії і пожежну охорону України. Особливо постраждали пожежні частини Києва та Харкова.

Напад Німеччини на СРСР змінив характер роботи пожежної охорони, оскільки всі сили були кинуті на боротьбу з загарбниками. В ці суворі роки випробувань зразки мужності та відваги показали пожежні Києва, Севастополя, Запоріжжя, Одеси, Дніпропетровська та багатьох інших населених пунктів. 2 липня 1941 року уряд приймає рішення про всезагальну обов'язкову підготовку населення до протиповітряної оборони. В Києві, Харкові та інших містах і містечках на стадіонах, міських скверах і парках працівники пожежної охорони навчали населення прийомам гасіння запалюючих авіабомб, роз'яснювали заходи по дотриманню пожежної безпеки в умовах воєнного часу.

Основні зусилля направлялися на збереження військових об'єктів та транспортних вузлів, не допущення переростання окремих пожеж в масові, ліквідацію пожеж до настання ночі, щоб вони не служили орієнтиром німецькій авіації. І це вдавалося зробити. Коли, бажаючи зломити героїчний опір захисників Одеси 16 серпня 1941 року на залізничний вузол було скинуто тисячі авіабомб, пожежні міста ціною власного життя врятували 423 потяги з боєприпасами та безцінним для захисників міста вантажем. 29 грудня 1941 року за мужність і відвагу вогнеборці Одеси були удостоєні урядових нагород.

Із захопленням території України пожежні частини були евакуйовані на Схід, де вони продовжили свій бойовий шлях, захищаючи Сталінград, Керч та інші міста від ворога. Багато пожежних України брали участь у боротьбі з окупантами в складі партизанських загонів і підпілля. Дорогою

Під запис

Під запис

ціною нам далася перемога. 31832 пожежних були нагороджені орденами і медалями в роки війни. Навіки залишаться в пам'яті наступних поколінь вогнеборців імена тих, хто своєю працею, мужністю, не шкодуючи життя, захищав Батьківщину від ворога і вогню.

В 1950-1960 роки продовжується вдосконалення структури пожежної охорони. В квітні 1957 року був введений в дію «Статут служби воєнізованої пожежної охорони МВС СРСР», який визначив організацію і порядок несення служби, а також права і обов'язки посадових осіб ВПО. З 1966 року всі підрозділи професійної пожежної охорони були сконцентровані в єдиному оперативному керівництві МВС, що дало можливість підвищити боєздатність пожежних частин, більш раціонально і економічно використовувати пожежні підрозділи та техніку. Важливого значення набувають наукові дослідження в галузі пожежної безпеки. Стали широко застосовуватись автоматичні установки пожежогасіння, пожежно-охоронна сигналізація.

В Україні вперше в СРСР значного розмаху набула профілактична робота по попередженню пожеж. Рада Міністрів УРСР прийняла рішення про проведення пожежно-технічного мінімуму, що передбачав ознайомлення населення республіки з причинами пожеж, та засобами їх попередження в побуті і на виробництві. Ці заходи охопили мільйони людей в Україні. Велике значення в профілактичній роботі серед населення мала видавнича діяльність УПО республіки та Центральної Ради добровільного пожежного товариства УРСР. Лише за період із 1962 по 1966 роки в республіці було видано близько сотні книг і брошур на протипожежну тематику, а ДПТ України стало одним із найбільш масових організацій в СРСР.

Значний крок для покращення роботи пожежної охорони села зробили в Україні в 1962 році. В республіці було затверджено Положення про пожежно-сторожову охорону колгоспів. Мужність і героїзм українських пожежних в мирний час проявлялися в різних ситуаціях. В липні 1961 року сталася крупна пожежа на нафтобазі в місті Одесі. При перекачці нафти із залізничних цистерн до резервуарів стався вибух. Вогонь загрожував залізничному потягу з нафтою, створювалась реальна загроза резервуарному парку. Завдяки вмiлим діям пожежних вдалося зберегти резервуарний парк, нафтопродукти, залізничні цистерни, будівлі - всього на суму близько 5 мiльйонiв карбованцiв.

Проте найбільшим випробуванням для вогнеборців України стала ліквідація аварії на Чорнобильській АЕС. 25 квітня 1986 року четвертий енергоблок ЧАЕС повинен був стати на плановий ремонт. Одночасно було вирішено провести деякі експерименти, пов'язані з режимом роботи одного із турбогенераторів в умовах зупинки енергоблоку. Порушення в ході проведення експерименту створили непередбачувану ситуацію, що привела до вибуху, який пролунав 26 квітня о 1 годині 23 хвилини.

В результаті вибуху виникло понад 30 вогнищ пожежі, порушилася обшивка реактора та рухнула частина споруди машинного залу. Розглядаючи це питання потрібно проаналізувати умови, в яких довелося працювати пожежним. Ситуація складалася критична. Рухнула частина даху над реактором. Більше півтори години боролися пожежні з вогнем в умовах потужного радіаційного випромінювання, в токсичній атмосфері сильного задимлення, на висотах від 12 до 70 метрів. До ранку в зоні аварії було сконцентровано 37 пожежних підрозділів з Києва та області. Лише о 6 годині 35 хвилин пожежа повністю була ліквідована. Успішній

Під запис

Під запис

<p>ліквідації пожежі сприяли наявність чіткого оперативного плану гасіння, а також висока професійна підготовка особового складу пожежних частин.</p>	
<p>Створення незалежної держави України змусило переглянути законодавчу базу пожежної охорони. Так Законом України «Про пожежну безпеку», який був прийнятий Верховною Радою України 17 грудня 1993 року були закладені нові загально правові, юридичні та соціальні основи забезпечення пожежної безпеки на території України, регулювалися відносини державних органів, юридичних і фізичних осіб у цій сфері незалежно від їх діяльності та форм власності. На підставі Закону України «Про пожежну безпеку» 1993 року в країні було створено чотири види пожежної охорони: державна, відомча, місцева, добровільна. Державна пожежна охорона (ДПО) була створена на базі професійної та воєнізованої пожежної охорони, структура, функції, обов'язки та права якої визначалися окремими статтями Закону та Положенням про пожежну охорону від 1994 року.</p>	Під запис
<p>Радикальні зміни в структурі ДПО почалися на початку 2003 року. Президент України 27 січня 2003 року підписав Указ «Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки і захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій», яким органи і підрозділи Державної пожежної охорони виводилися зі складу МВС та передавалися до складу Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи з метою створення єдиної служби для максимально ефективного виконання завдань щодо попередження пожеж, техногенних аварій, катастроф та інших стихійних лих. У грудні 2010 року Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи було реорганізовано у Міністерство надзвичайних ситуацій України.</p>	Під запис
<p>24 грудня 2012 року Указом Президента України № 726/2012 Міністерство надзвичайних ситуацій України і Державна інспекція техногенної безпеки України були реорганізовані в єдину Державну службу України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України). 25 квітня 2014 року Кабінетом Міністрів України видано Постанову № 120 «Питання координації і напрямків Державної служби з надзвичайних ситуацій», яка встановлює, що діяльність ДСНС України спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України.</p>	Під запис
<p>2. Відданість та гордість пожежного-рятувальника - основна мотивація за обрану професію</p> <p>В сучасному світі важливість професії пожежного – рятувальника важко переоцінити. Пожежний - рятувальник в суспільстві сьогодення це вже не просто професія, а спосіб життя, оскільки вогнеборці постійно чатують, у будь-який момент вони є готові до ліквідації надзвичайних подій. В таких оперативних ситуаціях спрацьовують численні фактори. Важливо, наскільки підготовлений пожежний до надзвичайної ситуації, наскільки злагоджені дії людей, команди, тих, хто знаходиться поруч при виконанні завдання, власні теоретичні та практичні знання, дотримання правил техніки безпеки.</p>	Під запис
<p>Коли вогнеборець заходить у палаюче приміщення, небезпека оточує його звідусіль і проявляється раптово. Боець не знає, що там чекає на нього – може впасти стіна, стеля, вибухнути газовий балон, чи трапиться ще щось прикре й несподіване. Сім'ї вогнеборців часто з острахом проводжають своїх рідних рятувальників на роботу. Зате як же вони</p>	

радіють, коли їх чоловік та тато повертається живим та неушкодженим з бойового чергування...

Коли молода людина стикається з проблемою вибору професії, вона має розуміти усі переваги, недоліки та нюанси обраної професії. Молодь, що бажає передусім фінансового успіху зазвичай обирає професії економістів, торговців, фінансистів, банкірів, менеджерів тощо. Юні громадяни, що бажають слави та визнання, прагнуть бути артистами, телевізійними ведучими, співаками, шоуменами тощо. Але є професії особливо почесні, які огорнуті немов ореолом поваги людської та благородства. У таких професіях людині, яка працює для блага інших людей, дає їм безпеку, здоров'я, освіту, не в першу чергу піклуючись про себе, а просто чесно робить свою справу, доволі складно стати багатою чи відомою. Це професії вчителя, лікаря та, звичайно, пожежного – рятувальника.

Що мотивує дану категорію людей вдосконалювати власні вміння та навички, допомагати людям у різних ситуаціях, рятувати їх? Звичайно, це любов до людей, до суспільства, до світу в цілому. Люди, що обирають для себе професію пожежного, передовсім віддані справі вогнеборства професіонали, які готові ризикнути власним життям заради спасіння інших, герої, що кожен день йдуть на роботу, розуміючи, що ціна їхнього ризику – життя. Відданість справі спасіння та честі, готовність ціною власного життя врятувати інших – це один з провідних мотивів обрання професії пожежного – рятувальника.

Рятувальник – це справді героїчна професія. Ми постійно дізнаємось із телепередач та в Інтернеті, чуємо по радіо, та й просто розповідей із перших вуст про надзвичайні ситуації, які відбуваються, на жаль, так часто повсюди у світі. Наша планета Земля постійно потерпає від стихійних лих. Так, повені, землетруси, торнадо, зсуви, урагани, бурі, грози, пожежі, виверження вулканів завдають важкого, майже непоправного удару на екологію планети. Проте не таким жахливим є вплив на екологію порівняно з наслідками цих стихійних лих для людей. Руйнуються не тільки будинки, а іноді й цілі поселення та міста. Усюди рятувальники приходять на допомогу людям, і роблять це вони не за гроші, оскільки нема нічого найдорожчого аніж людське життя, яким свідомо і ризикують «герої надзвичайних фронтів». Пожежний – рятувальник розуміє, що звичайна людина у критичній ситуації не зможе врятуватися без допомоги професіонала, тому й продовжують молоді хлопці та дівчата обирати благородну професію рятувальника справою свого життя.

Професія пожежного – рятувальника є справді благородною. Вогнеборці, які свідомо обрали для себе цю професію, пишаються нею та гордо несуть почесне звання – «рятувальник». Гордість за себе, за своїх друзів, за свою професію, за свою службу є невід'ємною складовою життя вогнеборців та мотивом продовжувати рятувати людей, продовжувати нести часом нелегку службу, брати на себе відповідальність у складні моменти. Гордість за професію рятувальника часто виникає ще в дитинстві. Буває, що дитина уявляє себе рятувальником своєї родини, народу, усього світу, що згодом може вилитися у потребу допомагати людям вже у дорослому віці.

Дуже часто професія пожежного – рятувальника стає спадковою. Діти бачать та відчують, що їх батьки – представники вогнеборчого братства рятують людей, несуть добро, допомагають ліквідувати наслідки

надзвичайних ситуацій. Діти відчують повагу та любов, яку мають до їх батьків інші люди, що наповнює дитячі серця гордістю за батьків, що переростає у гордість до цієї небезпечної, але «святої» професії, з'являється бажання самому стати пожежним – рятувальником. Так виникали, виникають і, ми впевнені, що будуть виникати у майбутньому цілі династії вогнеборців – рятувальників.

Робота рятувальника справді нелегка. Він, як представник будь-якої професії має свої обов'язки. Здійснює гасіння пожеж, порятунок і евакуацію людей, а також запобігає подібним кризовим випадкам. При виникненні пожежі сигнал поступає в диспетчерську службу, оператор визначає, яка пожежна частина знаходиться ближче до місця випадку, до якої категорії складності відноситься пожежа. Залежно від цього плануються подальші дії. Якщо горить сміттевий контейнер, то до місця випадку буде направлена лише одна машина-автоцистерна, але, якщо випадок серйозніший, запалало житлове або виробниче приміщення, — то, як мінімум, дві, і бажано з різних напрямів (на випадок, якщо одна раптом застрягне десь в дорозі, наприклад, в автомобільній пробці). На крупні ж випадки вогнеборці з'їжджаються з усієї округи.

Пожежні-рятувальники виконують рятувальні роботи, пов'язані з пожежогасінням, повеннями, природними катастрофами та іншими непередбаченими нещасними випадками, а також займаються ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій (наприклад, дорожньо-транспортний випадок або нафтове забруднення). Рятувальна робота небезпечна і вимагає довірливої співпраці – неправильне рішення або поведінка може загрожувати здоров'ю, життю або майну самого рятувальника або ж здоров'ю, життю або майну інших людей.

Коли поступає сигнал тривоги, чергові бійці повинні швидко одягти спеціальний одяг, після чого негайно сісти в машину і виїхати. Від того, як швидко прибуде машина на місце випадку, часто залежать життя багатьох людей. Після прибуття пожежні визначають, що і де горить, які дії слід виконати. Необхідно за півтори-дві хвилини розгорнути пожежні рукави і підключити їх до місцевого джерела води, якщо такий є, або до цистерни.

Гасіння вогню може тривати від декількох хвилин до декількох діб. Якщо прибулих сил для боротьби з вогнем не вистачає, викликають підмогу. Після ліквідації спалаху керівник варти повинен доповісти в частину по рації про результати операції, скласти акт. Після цього до роботи приступають слідчі, які розслідують причини спалаху, шукають винних, якщо такі є, підтверджують правомірність дії пожежних, якщо ними був причинний матеріальний збиток.

Ну, а для профілактики випадків є пожежні інспектори, які перевіряють безпеку в різних установах, а також займаються роботою з населенням, проводять бесіди із школярами тощо. Працюють пожежні позмінно, між викликами проводять тренування, розробляють плани операцій з гасіння спалахів. Пожежним часто доводиться ризикувати власним життям, рятуючи постраждалих.

Пожежник-боєць - це професія суто чоловіча, але в ролі інспекторів а інших спеціалістів можуть знайти себе і жінки. Пожежний повинен уміти користуватися рятувальним устаткуванням, знати техніку безпеки, уміти працювати на висоті. Необхідно мати добре здоров'я, високу витривалість, фізичну силу (не випадково серед бажаних вступити на таку службу проводиться жорсткий медичний відбір).

<p>Також для представників даної професії важливі такі риси характеру, як: відповідальність, точність, надійність, вміння аналізувати. Лише стандартне обмундирування пожежного важить близько 30 кг, а з ним потрібно спускатися по спеціальній жердині до машини, швидко пересуватися, маневрувати під час пожежі, самотужки підніматися на верхні поверхи (адже користування ліфтом під час пожежі строго заборонено з міркувань безпеки).</p>	
---	--

Представник цієї професії повинні знати правила надання першої медичної допомоги, володіти міцною психікою, високою стресостійкістю - адже події розвиваються непередбачувано, та і не всіх людей вдається врятувати, інколи вони гинуть на очах, і це необхідно пережити. Освоювати дану професію рекомендується людям рішучим, сміливим, відповідальним, таким, що мають твердий характер, силу волі, чітку координацію рухів, швидкість реакцій.

4. Закріплення вивченого матеріалу - 10 хв.

Питання для закріплення:

- 1) Дата прийняття Декрету «Про організацію державних заходів боротьби з вогнем»?
- 2) У якому році були створені перші постійно діючі Всеукраїнські пожежно-технічні курси НКВС УСРР?
- 3) Відповідно до якого документу Міністерство надзвичайних ситуацій України і Державна інспекція техногенної безпеки України були реорганізовані в єдину Державну службу України з надзвичайних ситуацій?

5. Підбиття підсумків - 5 хв.:

зазначення питань, що потребують підвищеної уваги;
оголошення оцінки;
відповіді на запитання.